vvsg Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Bezoekrecht in woonzorgcentra

Hoorzitting Vlaams parlement, 15 juni 2022

ter inleiding

Rol lokale besturen in de covid-crisis

- Contactopsporing, voorzien beschermingsmateriaal, vaccinatiecentra, triagecentra, …

- Ondersteunen kwetsbare inwoners
  - Leveren warme maaltijden
  - #Gemeentehelpt
  - Stoepbezoeken
  - Telefoontjes naar kwetsbare personen

HLN+ EXCLUSIEF VOOR ABONNEES

295.000 telefoontjes naar eenzamen tijdens crisis

09 juni 2020 | 00u00

DEEL

De Vlaamse gemeenten hebben tijdens de coronacrisis al naar zo'n 295.000 mensen, vooral kwetsbare en eenzame inwoners, getelefoneerd om hulp aan te bieden. Dat blijkt uit een bevraging van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De gemeenten polsten onder meer naar de gezondheidstoestand. Er werden ook ongeveer 212.113 warme maaltijden aan huis bezorgd, 30% meer dan in april 2019. "Mensen konden niet meer op bezoek bij mekaar en ook de lokale dienstencentra waar anders heel wat mensen 's middags gaan eten, moesten dicht. Daardoor nam de bedeling van warme maaltijden aan huis een vlucht", klinkt het bij de VVSG. Steden en gemeenten stimuleerden ook de eigen inwoners om zorg voor elkaar te dragen. Zo goed als iedere gemeente zette acties op voor meer buurtzorg.

ter inleiding

Publieke woonzorgcentra

- 216 publieke woonzorgcentra (24.172 woongelegenheden) en kortverblijven.
- Roeien met de riemen die er waren.
- Enorme inspanningen vanuit personeel en vrijwilligers om sociaal contact te faciliteren (vb. raambezoeken, digitale contacten, babbelbus,…).

ter inleiding

Regelgeving

- Nieuwe gemeentewet van 24 juni 1988
- Decreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid van 21/11/2003
- Pandemiewet – 4 oktober 2021
- Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

ter inleiding

Belang van dialoog en samenwerking

- gouverneur
- Agentschap Zorg en gezondheid
- Zorgraden en eerstelijnszones
- experten

regelgeving

Bevoegdheden burgemeester/gemeente in kader van pandemie Nieuwe gemeentewet Art. 135 § 2

Gemeente moet instaan voor de openbare orde (dwingende opdracht)

Openbare orde =

- Openbare veiligheid
- Openbare rust
- Openbare gezondheid

- *De gemeenten hebben tot taak het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen.*
- *Meer bepaald het nemen van passende maatregelen om rampen en plagen zoals brand, epidemieën te voorkomen en het verstrekken van de nodige hulp om ze te doen ophouden.*

vvsg

regelgeving

Nieuwe gemeentewet

- Burgemeester = bevoegd voor openbare gezondheid in de gemeente
  - Hij/zij kan daarvoor alle maatregelen nemen die hij/zij nodig acht om die openbare gezondheid te verzekeren.
  - Discretionaire bevoegdheid met de nodige beoordelingsvrijheid
- Maatregel moet **proportioneel zijn: minst ingrijpende politiemaatregel**
  - Raad van State = waakhond
- Maatregel moet **aangepast en doeltreffend** zijn: in verhouding tot de ernst van het risico, volgens het **evenredigheidsbeginsel**

- *Eerstelijnszones & zorgraden: geen bevoegdheden op vlak van bezoekbeperkingen. Zorgraden zijn een overlegorganen en kunnen uiteraard op basis van hun expertise wel advies geven en geraadpleegd worden.*

vvsg

regelgeving

Preventiedecreet

Art. 41 § 5 De burgemeesters, met uitzondering van de burgemeesters van gemeenten van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, en de krachtens artikel 40 aangeduide ambtenaren kunnen de gehele of gedeeltelijke stillegging of sluiting bevelen van de plaats, ruimte, inrichting of installatie die de oorzaak kan zijn van de besmetting, wanneer zij vaststellen dat de opgelegde maatregelen niet nageleefd worden, wanneer de bevelen of aanmaningen, bedoeld in § 1, niet opgevolgd worden **of wanneer er een dreigend of ernstig gevaar bestaat voor de volksgezondheid.**

regelgeving

“Pandemiewet” 21 oktober 2021

- Epidemische noodsituatie afkondigen (Koning & minister Binnenlandse zaken)
- Wanneer de lokale omstandigheden het vereisen, kunnen de gouverneurs en burgemeesters strengere maatregelen nemen
- Verplicht om te overleggen met bevoegde federale en deelstatelijke overheid i.f.v. de beoogde maatregelen (behalve in geval van hoogdringendheid – wel informeren)
- Mogelijke maatregelen worden opgesomd *(bv toegang tot, het beperken van de toegang tot of de sluiting van bepaalde inrichtingen of delen van inrichtingen die publiek ontvangen*)

vvsg

regelgeving

Woonzorgdecreet

- Art 33: […] zorg bieden in een thuisvervangend milieu […].
- Art. 34 § 1: Het woonzorgcentrum heeft de volgende opdrachten: […] 5° sociale contacten stimuleren en het sociale netwerk onderhouden en versterken; […] 8° buurtbewoners en lokale organisaties verbinden met de werking van het woonzorgcentrum.
- Stambesluit, bijlage 11, art. 6: De bewoner, zijn vertegenwoordiger, familie of mantelzorgers genieten de grootst mogelijke vrijheid. Het woonzorgcentrum kan die *alleen beperken om verantwoorde organisatorische of medische redenen* en waarover duidelijk wordt gecommuniceerd. […] *Bezoek is altijd toegestaan.* Als op sommige tijdstippen bezoek minder gewenst is, communiceert het woonzorgcentrum daarover.
- Stambesluit, bijlage 11, art. 26: Het woonzorgcentrum voert een beleid rond de volgende aspecten: […] 9° de afzondering van bewoners die lijden aan een infectie met besmettingsgevaar; 14° de diversiteit; 15° de individuele en collectieve participatie; 16° het wonen en leven in het woonzorgcentrum.

visie

Mensen wonen en leven in het woonzorgcentrum

In de moeilijke afweging tussen warmmenselijkheid en veiligheid kwam de rol van thuisvervangende omgeving onder druk te staan. De balans sloeg even door en hoe meer woonzorgcentra zich van de wereld afschermden, hoe zwaarder het werd voor bewoners, medewerkers en familie.

vvsg

Expertisecentrum Dementie

visie: enkele uitgangspunten

Mensen wonen en leven in het woonzorgcentrum

- De overstap van thuis naar een woonzorgcentrum is vaak groot
- Durven focussen op wonen en leven
- Woonzorgcentrum = open huis en thuisvervangende woonomgeving
  - Bewoner staat centraal
  - Er wordt gezorgd, maar ook gewoond en geleefd
  - Het gaat óók over het gewone, het alledaagse
  - De kern is ‘er toe doen’, ook in het woonzorgcentrum
  - Link met de samenleving, de thuiswonende oudere, …
    - Het leven in het WZC zo naadloos mogelijk laten aansluiten bij het leven thuis

visie: enkele uitgangspunten

Terug naar het nieuwe normaal: van angst naar vertrouwen

- Hoeveel is veiligheid waard als het ten koste gaat van vrijheid, levenskwaliteit, huiselijkheid?
- Vertrouwen is een sleutelprincipe
  - Beleid o.b.v. vertrouwen, niet vanuit wantrouwen.
  - Eigenheid van voorzieningen stimuleren en waarderen.
  - Voorzieningen vertrouwen geven om samen met bewoners, familie, en medewerkers invulling te geven aan hun werking en hierop geëvalueerd te worden.

- Regelgevende kaders, erkenningsvoorwaarden en kwaliteitsindicatoren ten dienste van kernopdracht/bedoeling WZC.

reflectie op de conceptnota en aanbevelingen

‘Decretale verankering bezoekrecht tijdens een pandemie’ ‘Beperking bezoekrecht kan enkel binnen duidelijk afgebakend kader’

- Bezoekrecht is reeds verankerd en een verworven recht
  - *‘Bezoek is altijd toegestaan’, ‘bewoners genieten grootst mogelijke vrijheid’*
- Uitgangspunt = max. invulling bezoekrecht. Er moet alles aan gedaan worden om bezoek steeds mogelijk te maken. En wanneer nodig, dan moet er worden geschakeld samen met de bewoners en familie, de CRA, directie en medewerkers, het Agentschap,…

- Is nieuwe regelgeving nodig en zal ze bijdragen tot max. invulling bezoekrecht?

reflectie op de conceptnota en aanbevelingen

‘Beperkingen vooraf melden aan Agentschap, die de proportionaliteit evalueert’

- Het gaat niet om de melding op zich, maar om de dialoog.
- Uitgangspunt = samen bekijken hoe bezoek wel nog mogelijk is en hoe eventuele gegronde beperkingen minimaal kunnen worden gehouden.

‘WZC voert in zijn draaiboek een gediversifieerd beleid’

- 120 bewoners zijn 120 verschillende handleidingen.
- Zijn draaiboeken de oplossing? *“Een draaiboek maken was zeer nuttig aan het begin van de pandemie. Het is echter niet mogelijk elke mogelijke situatie in het draaiboek te omschrijven. Er zullen altijd zaken zijn die niet omschreven staan. Het is zeer tijdsintensief, en loont niet altijd omdat het snel gedateerd is en het is opnieuw tijd die niet naar de bewoner kan gaan.”*
- Collectieve versus individuele maatregelen.

reflectie op de conceptnota en aanbevelingen

‘Heldere communicatie bewoners en naasten, inclusief perspectief’

- Communicatie, participatie, inspraak,…
- Het past helemaal in de visie om de bewoner als uitgangspunt te nemen en te betrekken: beslis niet boven de hoofden, maar samen in dialoog
- Er zijn al heel mooie voorbeelden en lopende projecten (Woonleefwijzer, Trialoog, Tubbe, IAO,…, zie ook de facebookpagina van wonen en leven)

‘Verdieping alternatieve communicatiemogelijkheden’

- En- en- verhaal, mooi als extra, ook waardevol in tijden zonder pandemie
- Delen van goede voorbeelden
  - Bundeling goede voorbeelden bezoekregeling Taskforce Zorg

vvsg

ter afsluiting

Mijmering over bezoek

“Bezoek in het woonzorgcentrum is vaak onverwacht. Als bewoner heb je niet altijd veel te zeggen over wie wanneer komt. Ineens staan ze daar. Ik zou daar thuis ook niet altijd mee gediend zijn. Het is iets om over na te denken: hoe gaan we met bezoek om? Hoe maken we dat bespreekbaar met bewoners en met familie? Hoe kunnen we daar gedifferentieerd in werken, want elke bewoner is anders en elke bezoeker is anders... Hier moeten we samen co-creatief rond aan de slag gaan...”.

- Uit de Woonleefwijzer

vvsg Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Dankjewel. Vragen?

Tine De Vriendt en Emme Vandeginste | Team Zorg en Gezondheid
ouderenzorg@vvsg.be